

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

INFORMAČNÝ BULLETIN

roč. 6, č. 2

PARLAMENTNÝ INŠTITÚT

**ANALYTICKÁ, VÝSKUMNÁ A VZDELÁVACIA
ČINNOSŤ**

PARLAMENTNÁ KNIŽNICA

PARLAMENTNÝ ARCHÍV

ANOTÁCIA

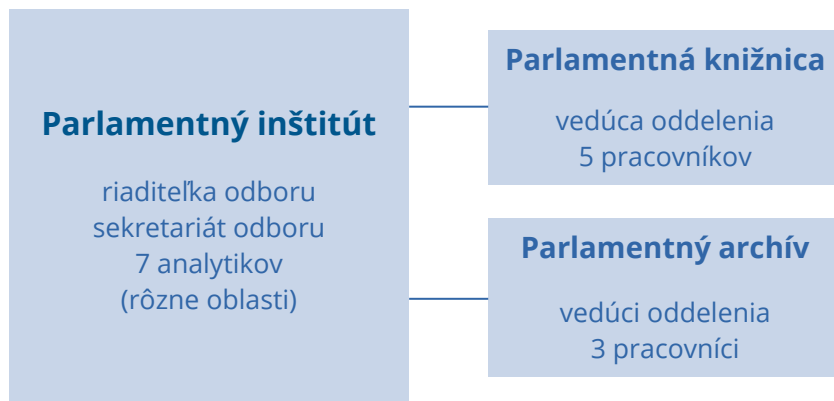
Informačný bulletin prináša stručný štatistický a tematický prehľad činnosti odboru Parlamentný inštitút v 2. polroku 2024, ako aj informácie o analytickej, výskumnej, informačnej, dokumentačnej, knižničnej a vzdelávacej činnosti odboru.

december 2024

Materiál slúži najmä pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom odboru Parlamentný inštitút a autorov. Použité údaje sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Viac o odbore PI nájdete na: [Kancelária NR SR](#); [Parlamentný inštitút - Národná rada Slovenskej republiky](#)

Postavenie odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona o rokovacom poriadku NR SR, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní analytické a vzdelávacie úlohy a vykonáva parlamentný výskum. Súčasťou odboru je aj oddelenie Parlamentná knižnica a oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania odbor Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Obsah

Analytická a výskumná činnosť Parlamentného inštitútu.....	5
Vzdelávacia a publikačná činnosť.....	11
Účasť v projektoch rozvojovej spolupráce.....	16
Parlamentná knižnica.....	21
Parlamentný archív.....	22
Výročia.....	25

Analytická a výskumná činnosť Parlamentného inštitútu (2024)

Odbor Parlamentný inštitút (ďalej tiež PI) vypracoval
odpovede celkovo na

258

domácich a zahraničných požiadaviek

V roku 2024 vypracoval PI
odpovede na

50

poslaneckých požiadaviek

V rámci analyticko-výskumnej
činnosti PI spracoval a vydal

- 26** porovnávacích analýz
- 16** prehľadov
- 5** informácií
- 13** informačných grafík
- 13** tematických rešerší
- 6** prehľadov Ekonomika EÚ
- 2** informačné bulletiny

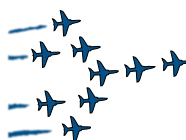
Z tematického hľadiska prevažovali
otázky z oblastí

NR SR, politické systémy,
poslanec, voľby, prezident,
história politických systémov

sociálna politika,
zamestnanosť, dôchodkový
systém, ľudské práva

obrana, bezpečnosť,
migrácia, azylová politika

V rámci svojho pôsobenia v Európskom
centre pre parlamentný výskum
a dokumentáciu PI v roku 2024
vypracoval v angličtine odpovede na

Zoznam spracovaných a publikovaných materiálov za 2. polrok 2024

Okrem vypracovania komplexných odpovedí na domáce a zahraničné požiadavky, Parlamentný inštitút v 2. polroku 2024 publikoval **29** analytických a iných materiálov pripravených z vlastnej iniciatívy alebo inšpirovaných vybranými poslaneckými zadaniami. Všetky uvedené materiály PI sú k dispozícii online na webovom sídle: Kancelária NR SR : Parlamentný inštitút : Parlamentný výskum a vzdelávanie: Materiály : Proaktívne materiály od r. 2020 : 2024

Porovnávacie analýzy

- 14/24 Právo na opravu a právo na vyjadrenie
- 15/24 Vybrané aspekty rodinného práva
- 16/24 Jednorodičovské domácnosti
- 17/24 Registrované partnerstvá a manželské zväzky párov rovnakého pohlavia
- 18/24 Legislatíva pri zmene pohlavia
- 19/24 Menštruačná chudoba
- 20/24 Reedukačné a resocializačné centrá
- 21/24 Trestnoprávna rovina šikany na školách
- 22/24 Podpora živnostenského podnikania
- 23/24 Sadzby DPH a jej výber
- 24/24 Špecializačné vzdelávanie lekárov (rezidencia)
- 25/24 Stanice technickej kontroly a emisnej kontroly v Európe
- 26/24 Odmeňovanie zdravotníckych pracovníkov

Prehľady

- Prehľad 12/24 Bezpečnosť novinárov
- Prehľad 13/24 Blokovanie webových stránok a boj proti dezinformáciám
- Prehľad 14/24 Stáže pre mladých v parlamentoch Európy
- Prehľad 15/24 Duchovná služba v parlamentoch
- Prehľad 16/24 Ekonomická a sociálna situácia v SR 2024

Informácie

- Informácia 5/24 Návrh rozpočtu VS 2025-2027, vybrané ukazovatele

Informačné grafiky

- Infografika 08/24 Právo na odpoveď a opravu
- Infografika 09/24 Registrované partnerstvá a manželské zväzky
- Infografika 10/24 Obchody s parlamentnými suvenírmi
- Infografika 11/24 Fungovanie reedukačných a resocializačných centier
- Infografika 12/24 Špecializačné vzdelávanie lekárov (rezidencia)
- Infografika 13/24 Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2025 až 2027

Ďalšie materiály

- Ekonomika EÚ 4-2024
- Ekonomika EÚ 5-2024
- Ekonomika EÚ 6-2024
- Bulletin PI č. 2-2024

Porovnávacie analýzy

19/24 Menštruačná chudoba

Štúdia poskytuje náhľad do problematiky menštruačnej chudoby. Zároveň mapuje prijaté opatrenia a súvisiace právne úpravy v jednotlivých štátoch EÚ, ktoré majú cieľ eliminovať jej dopad. Analýza sa sústreďuje na rozsah ponúknutých „riešení“..

20/24 Reedukačné a resocializačné centrá vo vybraných štátoch

Analýza sa venuje reedukačným a resocializačným centrom ako súčasťou špeciálno-výchovných zariadení, hrajúcich dôležitú úlohu pri znovuzačleňovaní detí a mladistvých, ktorí si vyžadujú špeciálnu starostlivosť. Cieľom je porovnať spoločné a odlišné prístupy vybraných štátov k riešeniu danej problematiky.

21/24 Trestnoprávna rovina šikany na školách

Materiál sa zaoberá právnymi aspektmi trestnej zodpovednosti za šikanovanie v školskom prostredí. Právne úpravy sa zameriavajú na zabezpečenie spravodlivosti, pričom kladú dôraz na prevenciu a výchovu k rešpektu a bezpečnému prostrediu v školách.

22/24 Podpora živnostenského podnikania vo vybraných štátoch EÚ

Materiál sa venuje porovnaniu niektorých aspektov živnostenského podnikania, zahŕňa určité vybrané štatistické ukazovatele, ako napríklad

vymedzenie fenoménu tzv. fiktívnych živnostníkov, porovnáva daň z obratu, resp. DPH a dane z príjmu pre SZČO/ živnostníkov. Tiež predstavuje niektoré príklady dobrej praxe, ako aj návrh možných opatrení v podmienkach SR.

23/24 Sadzby DPH a jej výber v európskych štátoch

Analýza sa venuje porovnaniu sadzby DPH v štátoch Európy (zniženým, tiež dočasným sadzbám DPH) a porovnaniu výberu daní za posledné roky. Zameriava sa na zmeny, ktoré jednotlivé štáty v rokoch 2023 a 2024 zaviedli – zvýšenie či zníženie štandardnej sadzby, zrušenie alebo ponechanie dočasných sadzieb, či na zavedenie znížených sadzieb DPH.

Národná rada SR dňa 3. 10. 2024¹⁾ schválila konsolidačné opatrenia, ktoré budú platné od roku 2025. Základná sadzba DPH sa zmerí z 20 % na 23 %, zníži sa sadzba na potraviny a na časť energií na 19 %. Základné potraviny budú zdaňované nižšou sadzbou vo výške 5 %, namiesto doterajších 10 %. Konsolidačné opatrenia majú zabezpečiť konsolidáciu verejných financií na úrovni 2,6 až 2,7 miliardy EUR. Vďaka tomu má deficit budúci rok klesnúť na 4,7 % HDP.²⁾

Tabuľka 1: Sadzby DPH v Slovenskej republike

Sadzby DPH	Platné do 31.12.2024	Platné od 1.1.2025
Základná sadzba DPH	20 %	23 %
DPH na vybrané potraviny	10 %	5 %
DPH na ostatné potraviny	20 %	19 %
DPH na lieky a zdravotnícke pomôcky	10 %	5 %
DPH na elektrickú energiu	20 %	19 %
DPH na učebnice	10 %	5 %
DPH na služby stravovacích zariadení	10 %	5 %
DPH hotely	10 %	5 %
DPH na kúhy či vstup na športové podujatia	10 %	5 %
DPH na vstupné do fitnesscentier	10 %	5 %
DPH knihy a tlačoviny	10 %	5 %

Od 1. apríla 2025 bude platiť v Slovenskej republike daň z finančných transakcií³⁾. Podobný typ dane má zavedené tiež Maďarsko s tým rozdielom, že na Slovensku ňou budú zatažené len právnické osoby a živnostníci, nie domácnosti.⁴⁾

Daň z príjmov právnických osôb je zvýšená na 24 % pre firmy so zdaniteľným príjmom nad 5 miliónov EUR.⁵⁾ Slovensko bude mať z postsocialistických štátov v EÚ najvyššiu sadzbu firemnej dane – v Českej republike je 21 %, v Poľsku 19 % a v Maďarsku 9 %.⁶⁾

24/24 Špecializačné vzdelávanie lekárov (rezidencia)

Materiál sa zaoberá vybranými aspektami špecializačného vzdelávania lekárov, ako sú jeho organizácia a riadenie, spôsob akreditácie inštitúcií

poskytujúcich tento typ vzdelávania, možnosti zmeny špecializačného odboru, financovanie a prípadná pracovná viazanosť absolventov tohto vzdelávania.

25/24 Stanice technickej kontroly STK a emisnej kontroly SEK

Analýza porovnáva systémy technických kontrol vozidiel STK a tiež emisných kontrol SEK vo vybraných štátoch Európy; venuje sa najmä požiadavkám technických kontrol, vzdelávaniu technikov STK, sankciám, intervalom povinných TK a inému. Cieľom analýzy je porovnať spoločné a odlišné prístupy k riešeniu danej problematiky, teda k pravidelným kontrolám technického stavu motorových vozidiel.

26/24 Odmeňovanie zdravotníckych pracovníkov v štátoch EÚ

Materiál sa zaoberá odmeňovaním jednotlivých kategórií zdravotníckych pracovníkov vo vybraných štátoch EÚ a mechanizmom, na základe ktorého dochádza k nárastu ich plátov.

Informácie

5/24 Návrh rozpočtu VS 2025 – 2027, vybrané ukazovatele

Predložená informácia v stručnej forme poukazuje na základné parametre vládneho návrhu zákona o štátnom rozpočte na rok 2025 a vládneho návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2025 až 2027 (tlač č. 497).

Prehľady

12/24 Bezpečnosť novinárov

Prehľad sa venuje vybraným európskym štátom, ktoré v nedávnom čase prijali zmeny v oblasti bezpečnosti a ochrany novinárov. Osobitne sa zameriava najmä na dve témy – priznanú osobitnú ochranu a postavenie novinárov v trestných zákonoch a na zvýšenie bezpečnosti novinárov prítomných na demonštráciách, zhromaždeniach a verejných podujatiach.

13/24 Blokovanie webových stránok a boj proti dezinformáciám

Prehľad sa venuje problematike webov šíriacich propagandu, zákonom o vypínaní webov, resp. zákonom o obmedzení dosahu propagandistických webov ohrozujúcich národnú bezpečnosť v online priestore, ktoré rozkladajú verejnú mienku v rámci vedenia hybridnej vojny.

14/24 Stáže pre mladých v parlamentoch Európy

Materiál sa zaoberá ponukou stážového programu pre mladých vo vybraných parlamentoch Európy. Veľká väčšina zo skúmaných štátov umožňuje absolvovanie stáže v parlamente, z nich väčšina v rámci administratívy, takmer polovica umožňuje vykonať stáž pri poslancovi. Stáž v rámci poslaneckého klubu býva zriedkavejšia. Takmer polovica parlamentov poskytuje nejakú formu finančného príspevku stážistom, niekoľko parlamentov aspoň pokrýva náklady na stravu alebo dopravu. Trvanie stáže je rôznorodé.

15/24 Duchovná služba v parlamentoch

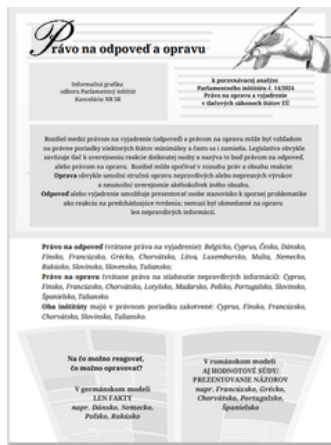
Prehľad sa zaoberá duchovnou zložkou v parlamentoch, konkrétne možnosťou slúženia svätej omše, prípadne prednesom modlitby a umožnením vnútornej reflexie. Zároveň sa zaoberá priestorovou a kapacitnou otázkou – existenciou kaplnky a duchovnou službou kaplána.

16/24 Ekonomická a sociálna situácia v SR

Materiál prináša stručný štatistický prehľad vybraných ukazovateľov ekonomického a sociálneho vývoja v SR za uplynulé mesiace roku 2024.

Informačné grafiky

- Infografika 08/24**
 Právo na odpoveď a opravu
- Infografika 09/24**
 Registrované partnerstvá a manželské zväzky
- Infografika 10/24**
 Obchody s parlamentnými suvenírmi
- Infografika 11/24**
 Fungovanie reedukačných a resocializačných centier
- Infografika 12/24**
 Špecializačné vzdelávanie lekárov (rezidencia)
- Infografika 13/24**
 Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2025 až 2027

Ďalšie materiály

Ekonomika EÚ 4/2024, 5/2024, 6/2024

prináša stručný prehľad újmyňých politik vždy za obdobie dvoch mesiacov.

Informačný bulletin 1-2024

Poskytuje informácie o analytickej, výskumnej, informačnej, dokumentačnej, knižničnej a vzdelávacej činnosti odboru.

Tematické rešerše

- 9 – 13/2024 (viac na s. 20)

Vzdelávacia a publikačná činnosť

Stáž v Kancelárii NR SR – začiatok XXVII. ročníka stážového programu Kancelárie NR SR

Stážový program Kancelárie NR SR pokračoval na jeseň 2024 už svojím XXVII. ročníkom. V rámci úvodného školenia (1. októbra) malo štyridsať študentiek a študentov, ktorí úspešne prešli výberovým konaním, možnosť bližšie sa zoznámiť s postavením a pôsobnosťou Kancelárie NR SR, s legislatívnym procesom v NR SR, ale aj so samotnou históriou NR SR. V rámci zákonných náležitostí absolvovali takisto školenie Bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Na príprave a samotnom priebehu školenia sa podieľalo päť zamestnancov odboru Parlamentný inštitút a pracovníčka referátu bezpečnosti prevádzky.

Počet pracovísk Kancelárie NR SR, na ktorých študentky a študenti pôsobia, sa v tomto ročníku rozšíril o ďalšie tri pracoviská na celkový počet sedemnást. Za zmienku stojí „premiérové“ zapojenie oddelenia projektového manažmentu a procesov do stážovej spolupráce.

Stážistky a stážisti sa podobne ako v uplynulých ročníkoch už stihli zapojiť, nad rámec stáže na pridelenom pracovisku, aj do výpomoci pri organizácii viacerých podujatí (Deň otvorených dverí NR SR, konferencia Nová Európska komisia: Riziká, výzvy a príležitosti do výpomoci, Slávnostné zhodnotenie výsledkov činnosti Kancelárie Národnej rady SR za kalendárny rok 2024 a podobne).

Okrem dlhodobého stážového programu pokračovala Kancelária NR SR v druhom polroku 2024 aj v krátkodobom stážovom programe, a to v spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity Komenského v Bratislave, ako aj v novonadviazanej stážovej spolupráci s Národným demokratickým inštitútom v rámci programu Podpory inklúzie Rómov v strednej Európe. Trvanie krátkodobej stáže kopíruje trvanie akademického semestra, v zimnom semestri sa jej zúčastnili celkovo štyria študenti. Na letný semester je predbežne naplánované absolvovanie krátkodobej stáže v Kancelárii NR SR pre ďalších šesť študentov, a to aj vrátane stážovej spolupráce s Fakultou sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave.

Naša práca so študentmi a študentkami na rôznych úrovniach

Pod záštitou Ústavnoprávneho výboru NR SR a v spolupráci s Parlamentným inštitútom sa dňa 5.12.2024 uskutočnila návšteva 70 študentov Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a tiež 2 študentov, ktorí sa zúčastnia programu – STÁŽ V BUNDESTAGU.

Študentov privítal predseda výboru Miroslav Čellár, pričom sa spoločne s nimi zúčastnil hodiny otázok v rokovacej sále NR SR. Študenti absolvovali prehliadku budovy parlamentu a hradu. Bola pre nich pripravená veľmi zaujímavá diskusia s kolegami z legislatívneho a z organizačného odboru Kancelárie NR SR, ako aj s tajomníčkou Ústavnoprávneho výboru NR SR. Pri príprave podujatia boli nápomocní aj naši stážisti.

Vzdelávacia a publikačná činnosť

Deň otvorených dverí NR SR (DOD)

Počas Dňa otvorených dverí NR SR, ktorý sa konal pri príležitosti Dňa Ústavy Slovenskej republiky, zorganizoval náš odbor *Workshopy demokracie*, pre deti aj dospelých. Workshopy pozostávali zo vzdelávacích aktivít o hodnotách demokracie, slobody, o ľudských a občianskych právach a úlohe NR SR v štáte.

Kolegyňa Helena Latáková pripravila interaktívnu brožúrku *Malý sprievodca parlamentu* s príbehmi a zaujímavosťami pre všetkých parlamentných nadšencov. Spoločne sme uviedli video-prezentáciu týkajúcu sa Ústavy Slovenskej republiky, práce Kancelárie NR SR a rovnako tak nášho odboru. Súčasťou aktivít bolo aj prezentovanie odborných materiálov PI.

K 30. výročiu uvedenia do prevádzky novej budovy NR SR, tak ako ju poznáme dnes, zorganizoval Parlamentný inštitút Výstavu *NA VODNOM VRCHU*, ktorá obsahuje doposiaľ nezverejnené historické fotografie a dokumenty z Parlamentného archívu.

Vzdelávacia a publikačná činnosť

Webinár Medziparlamentnej únie

Inter-Parliamentary Union
For democracy. For everyone.

UNITED NATIONS
HUMAN RIGHTS
OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER

Dňa 7. novembra 2024 sa Parlamentný inštitút zúčastnil **webináru Medziparlamentnej únie o presadzovaní slobody náboženského vyznania a viery**. Podujatie je súčasťou série webinárov organizovaných spolu s Úradom vysokého komisára OSN pre ľudské práva v spolupráci s Medzinárodným panelom poslancov pre slobodu náboženského vyznania alebo viery. Na webinároch sa zúčastnili odborníci a poslanci, ktorí diskutovali o otázkach súvisiacich s vierou a vymieňali si osvedčené postupy v boji proti nenávisti.

Kontrola financovania politických strán a volebných kampaní

27. novembra 2024 zorganizoval Najvyšší kontrolný úrad medzinárodnú konferenciu Kontrola financovania politických strán a volebných kampaní, na ktorej sa osobne zúčastnili zamestnanci Parlamentného inštitútu. Zámerom medzinárodnej konferencie bolo **zdieľať skúsenosti v oblasti financovania politických strán a volebných kampaní odbornej a laickej verejnosti**, a tiež zdieľanie skúseností v tejto oblasti z vybraných krajín ako Chorvátsko, Slovinsko, Maďarsko alebo Česká republika.

Výzvy v energetickej bezpečnosti

Zamestnanci Parlamentného inštitútu sa v dňoch 2. – 3. decembra zúčastnili 18. ročníka Stredoeurópskej energetickej konferencie na tému **Riešenie výziev v oblasti energetickej bezpečnosti a transformácie**. Konferencia mala za cieľ zaoberať sa globálnymi výzvami v sektore energetiky a zároveň stimulovať regionálny dialóg v oblasti energetickej bezpečnosti, najmä zníženie závislosti od dovozu ruských energií, hľadanie alternatívnych dodávateľov a urýchlenie zavádzania domácich zdrojov energie a jadrovej energie. Hostia z rôznych kútov sveta prezentovali tiež špecifické riešenia a politiky v oblasti klímy a dekarbonizácie energetického sektora.

Účasť v projektoch rozvojovej spolupráce

Pracovné cesty

Na Fóre workshopov demokracie (2. – 3. júla, Rakúsko, Viedeň)

Rakúsky parlament zorganizoval už Šieste Fórum workshopov demokracie, ktorého sa zúčastnilo osem štátov a území: Rakúska, Slovenska, Albánska, Čiernej Hory, Gruzínska, Kosova, Severného Macedónska a Ukrajiny. Kanceláriu NR SR zastupovali pracovníci Parlamentného Inštitútu Helena Latáková a Peter Plenta.

Cieľom je nájsť vhodný model workshopov pre Slovensko, a prostredníctvom nich vzdelávať žiakov a študentov v oblasti parlamentarizmu či fungovania demokracie.

V rámci programu sa uskutočnili interaktívne workshopy, diskusie a výmena skúseností z procesu spustenia workshopov demokracie a praktických aspektov ich fungovania. Súčasťou boli aj stretnutia a diskusia napríklad s generálnym tajomníkom rakúskeho parlamentu Haraldom Dossim či poslancami rakúskeho parlamentu.

Účasť v projektoch rozvojovej spolupráce

Pracovné cesty

Workshop Interpares

(9. – 10. júla, Uzbekistan, Taškent)

V dňoch 9. – 10. júla sa v Taškente uskutočnil záverečný workshop v rámci projektu medzi INTERPARES (projekt financovaný z EÚ zameraný na posilňovanie kapacít parlamentov v partnerských krajinách) a parlamentom Uzbekkej republiky. Kancelária NR SR bola zapojená do priority 4: práca parlamentov s mládežou.

Okrem zástupcov Uzbekkého parlamentu, INTER pares, či Slovenska sa podujatia zúčastnili ako prezentujúci a diskutujúci aj zástupcovia Cypru, Nemecka a Českej republiky.

Podrobne sa diskutovalo o skúsenostiach Uzbekistanu a európskych štátov v súvislosti so zapojením mladých ľudí do činnosti parlamentov a o možnostiach preniesť tieto skúsenosti medzi jednotlivými parlamentami, vrátane mládežníckych a detských parlamentov, simulovaných výborov a zasadnutí parlamentov, sťažových programov ako aj možností mladých ľudí priamo ovplyvňovať legislatívne či dokonca ústavné návrhy.

Peter Plenta prezentoval prácu Kancelárie NR SR v oblasti spolupráce s mládežou, predovšetkým sťažový program, ale aj úlohu, ktorú by slovenský parlament mohol ďalej zohrávať v oblasti občianskeho vzdelávania.

Účasť v projektoch rozvojovej spolupráce

Pracovné cesty

Rokovanie riadiacej komisie INTER PARES (8. – 11. októbra, Nemecká spolková republika, Berlín)

Zasadnutie v Berlíne bolo príležitosťou pre interaktívnu diskusiu o aktuálnom priebehu projektu a o partnerskom prístupe. Diskutovalo sa o finančnom rámci a nových partnerstvách, ktoré začnú v najbližšom období, s krajinami ako sú Benin, Juhoafrická republika, Honduras a Sierra Leone (medzi náhradníkmi, respektíve partnermi v dlhšom časovom rámci, boli vybrané Keňa, Mongolsko či Indonézia). Preberala sa tiež efektívnosť partnerstiev s krajinami s „náročnejšími podmienkami“ a tiež prepojenie partnerstiev na globálne stratégie EÚ.

Rokovanie riadiacej komisie bolo prínosné, najmä z pohľadu vývoja a výsledkov jedného z najväčších projektov na svete zameraného na medziparlamentnú spoluprácu. V tomto kontexte medzi najvýznamnejšie prínosy a výsledky patria:

- Formálna a neformálna diskusia so zástupcami parlamentnej administratívy napríklad z Rakúska, Českej republiky, Poľska, Litvy, Maďarska, Belgicka či Rumunska.
- Rozvoj osobných kontaktov, ktoré majú potenciál zjednodušiť a zefektívniť spoluprácu s partnerskými krajinami a otvoriť možnosti pre spoločné projekty v budúcnosti.
- Reprezentácia Slovenska a NR SR na medzinárodnom fóre, čo je jednou z hlavných úloh parlamentnej diplomacie.
- Prediskutovanie zapojenia do ďalších iniciatív zameraných na rozvoj parlamentných procesov – napríklad sieť IPEN zameraná na zapájanie verejnosti.
- Možnosť formovať, aspoň v obmedzenej miere, ďalšie zameranie projektu INTERPARES, napríklad v oblasti spolupráce s “náročnejšími” partnermi.

Účasť v projektoch rozvojovej spolupráce

Pracovné cesty

**Výročná konferencia
Európskeho centra pre parlamentný
výskum a dokumentáciu (ECPRD)
(14. – 15. novembra, Írsko, Dublin)**

Konferencia, na ktorej zastupoval PI kolega Peter Plenta ponúkla fórum na výmenu skúseností a informácií medzi výskumnými službami parlamentov. Na tohtoročnej konferencii sa diskutovali najmä témy dopadu umelej inteligencie na chod parlamentov a parlamentný výskum a zmeny v práci s dátami, resp.

otvorenosť a transparentnosť parlamentných informácií. Tiež sa schvaľoval plán aktivít, seminárov a volili sa noví členovia výkonného výboru.

V zásade aktuálne platí, že zatiaľ čo umelá inteligencia v niektorých oblastiach už reálne zefektívnila a zrýchlila prácu parlamentov (prepis reči do textu, indexácia dokumentov), v iných oblastiach stále predstavuje výzvu. Niektoré parlamenty sa v spolupráci s technologickými firmami snažia vyvíjať vlastné produkty, ktoré by poskytli bezpečné prostredie pre spracovanie parlamentných dokumentov a výskumu. Na rozdiel od voľne dostupných riešení, poskytujú záruku bezpečnej práce s informáciami. Tieto riešenia sú však často v počiatočnom štádiu.

Väčšina parlamentov stále nemá prijaté zásady práce s umelou inteligenciou, čo sa zrejme v najbližšom období zmení. Je to však aj politická výzva a výzva pre demokraciu, keďže v niektorých štátoch sa poslanci a poslankyne začali spoliehať na umelú inteligencia, napríklad pri hľadaní podkladov k legislatívnej iniciatíve či mediálnym výstupom. V praxi sa ukázalo, že takto poskytnuté informácie sú často neúplné, nepresné až nepravdivé. Sú však k dispozícii prakticky okamžite. Predstavujú však aj bezpečnostné riziko, keďže informácie, ktoré poslanci a poslankyne vyhľadávajú, a to, aké informácie využijú, môžu byť zaujímavé pre zahraničné spravodajské služby, čím predstavujú potenciálne bezpečnostné riziko.

V rámci neformálnych diskusií sa diskutovali témy ako sú napríklad propagácia a práca parlamentov s verejnosťou, obmedzenia nočných rokovaní a procesy zamerané na zefektívnenie parlamentného výskumu a chodu parlamentov.

Účasť v projektoch rozvojovej spolupráce

Pracovné cesty

Výročný seminár Európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD) a Európskej parlamentnej služby (EPRS)
(05. – 06. decembra, Belgicko, Brusel)

Na výročnom seminári boli účastníci a účastníčky privítané podpredsedom Európskeho parlamentu Martinom Hojsíkom a koordinátorkou ECPRD Idou Kelemen. V úvode bola predstavená nová stratégia EÚ na roky 2024 – 2029, ktorá kladie väčší dôraz na podporu demokracie, obranu a bezpečnosť. Diskutovalo sa o spôsoboch, akými parlamentné inštitúty predstavujú svoje služby novozvoleným poslancom vo fragmentovaných parlamentoch. Druhý deň semináru bol zameraný na umelú inteligenciu, keďže niektoré parlamenty pracujú na vývoji vlastných chatbotov a databázových systémov s cieľom zvýšiť efektivitu. Ďalej prebiehala debata ku spätnej väzbe od poslancov a poslankýň, ktorá zahŕňa dotazníky a priame dopytovanie na zlepšenie tvorby a distribúcie materiálov a správne spracovanie tém do rôznych formátov. Okrem zástupcov Európskeho parlamentu sa podujatia zúčastnili ako prezentujúci a diskutujúci aj zástupcovia Spojených štátov amerických, Spojeného kráľovstva (UK), Ukrajiny, Turecka, Bosny a Hercegoviny, tiež aj špeciálny hosť z Kórejskej republiky. Na seminári nás zastupovali kolegyně Dana Bušíková a Dominika Pazderová.

Parlamentná knižnica

Knižnica vo faktoch

V roku 2024 sme doplnili 571 titulov zaujímavých publikácií, z toho 377 kúpou a 194 darom. Vyradili sme 296 vodou poškodených knižných jednotiek a 2 stratené. Knižný fond má aktuálne 95 697 jednotiek (v roku 2023 to bolo 95 424).

Pre poslancov NR SR a zamestnancov Kancelárie NR SR vypracovala knižnica 31 rešerší, z nich ako tematických rešerší zverejnila 13; ako pravidelné materiály vydala aj 4 x Nové knihy a 4 x Obsahy právnických časopisov. Knižnica spolupracovala na zavádzaní nového SSLP (EuroVoc).

Online katalóg zahŕňajúci aj rešerše je dostupný na webe knižnice:
<https://kniznica.nrsr.sk/online-katalog>

Tematické rešerše za 2. polrok 2024

- Konkurzné právo
- Mediácia
- Dedičské právo
- Svedok

Spolupráca so Spolkom slov. knihovníkov a knižníc

Dňa 17. decembra 2024 sa v priestoroch SNG uskutočnilo vianočné stretnutie členov Krajskej pobočky Spolku slovenských knihovníkov a knižníc, spojené s prehliadkou knižnice SNG a výstavy venovanej architektovi Vladimírovi Dedečkovi. Pracovným bodom bolo podanie informácie o činnosti SSKK a súčasnom stave KP SSKK BK.

Parlamentný archív

Parlamentný archív v II. polroku 2024 okrem zabezpečenia všetkých nevyhnutných úkonov spojených s požiadavkami poslancov, asistentov, zamestnancov a odbornej verejnosti na vyhľadávanie archívnych materiálov, intenzívne kooperoval pri zavedení nového elektronického systému obehu písomností v K NR SR s názvom „IS Memphis Správa registratúry“ od firmy DATALAN. V úzkej spolupráci a súčinnosti s dodávateľskou firmou DATALAN, odborom informačných technológií a oddelením písomností K NR SR pomáhal zamestnancom s jej uvedením do praxe.

Kolega Peter Sedláček intenzívne riešil problémy, ktoré sa vyskytli pri ostrej prevádzke a naďalej pomáha vylepšovať nasadenú elektronickú registratúru. Spolu s oddelením písomností sme vyhotovili aj správu, v ktorej poukazujeme na možné nedostatky. Zároveň sme odoslali nový návrh registratúrneho poriadku a plánu K NR SR na Ministerstvo vnútra, odbor Archívov a registratúr na pripomienkovanie, aby sme ho mohli zverejniť ako záväzný.

V druhej polovici tohto roka sme s odborom Archívov a registratúr MV SR riešili aj vyradenie archívnych materiálov ekonomického charakteru, ktoré nám s týmto cieľom predložil ekonomický odbor. Vyradenie prebehlo úspešne a z navrhnutých registratúrnych záznamov z roku 2013 ostali na trvalé uloženie v parlamentnom archíve so znakom hodnoty „A“ 2 položky a bez znaku hodnoty „A“ 26 položiek, ktorým uplynuli lehoty uloženia a sú navrhnuté na zničenie. Zároveň pokračuje skartovanie aj ďalších registratúrnych materiálov, ktorým uplynula lehota uloženia a vytvára sa z nich archívny fond na trvalú úschovu.

V II. polroku 2024 prišlo štyridsaťdva žiadaniek o výpožičky.

Z požiadaviek na vyhľadanie archívnych materiálov zo strany poslancov, asistentov, zamestnancov K NR SR a odbornej verejnosti išlo najmä o dôvodové správy k zákonom, osobné spisy bývalých zamestnancov, vyhľadanie zahraničných návštev za posledných 30. rokov, ktoré navštívili parlament či rôzne projekty budov pod správou Kancelárie NR SR z Projektového archívu.

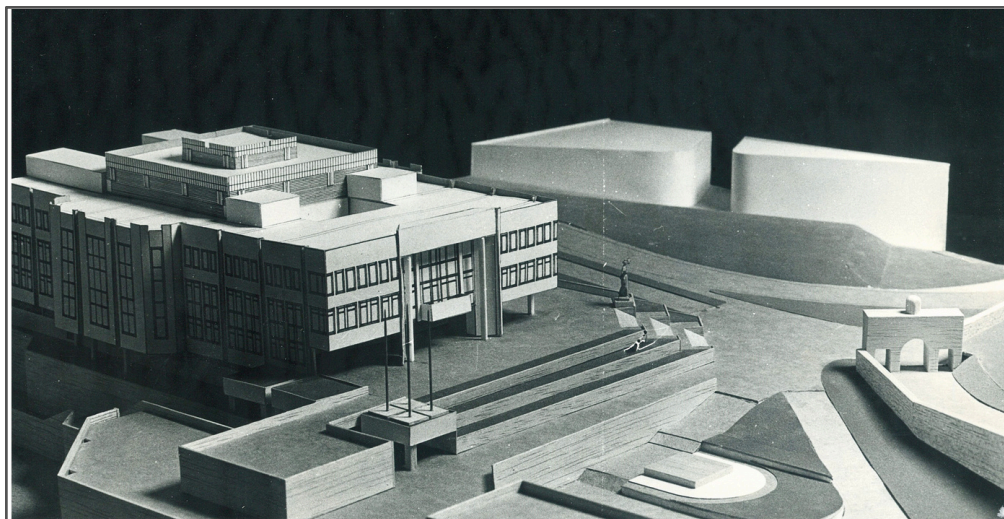
Parlamentný archív

Registratúrne stredisko aj za pomoci stážistov pridelených parlamentnému archívu prepisovalo programy a uznesenia zo schôdzí Výborov NR SR za VIII. volebné obdobie a zo schôdzí NR SR za VIII. volebné obdobie, z ktorých vytvorili inventárne zoznamy. Registratúrne stredisko zabezpečilo aj prebratie archívnych materiálov z jednotlivých organizačných útvarov K NR SR za VIII. volebné obdobie a postupne ich spracováva.

Výstava k 30. výročiu otvorenia novej budovy NR SR

Na ideovom zámere výstavy s názvom „Na Vodnom vrchu – Sídlo slovenského parlamentu“ kooperoval archív aj s Parlamentnou knižnicou a Parlamentným inštitútom, ktorý bol garantom realizácie tohto projektu. Zo svojich archívnych fondov poskytol fotografie z výstavby novej budovy, architektonické návrhy a plány a ďalšie materiály súvisiace s danou témou. Archiválie sa následne prezentovali na 10 paneloch prierezovo – od počiatkov zámeru výstavby, cez výber konečného projektu, výstavbu, slávnostné otvorenie budovy parlamentu v máji 1994 až po dnešné dni. Výstava, ktorá bola nainštalovaná vo vstupnom foyer NR SR, mala u návštevníkov Dňa otvorených dverí NR SR 1. septembra 2024 veľký úspech. Výstava mala aj značnú mediálnu publicitu vo všetkých celoštátnych slovenských televíziách a je naďalej možné ju vidieť v priestore pred tlačovou miestnosťou parlamentu.

Výročia

Nezabudnime...

V 1. polroku 2025 si pripomenieme nasledujúce udalosti a osobnosti

- 1. 1. 1995 sa SR stala zakladajúcim členom WTO (30 rokov)
- 6. 1. 1855 sa narodila spisovateľka, publicistka Elena Maróthy-Šoltésová (170 rokov)
- 21. 1. 1825 sa narodil účastník štúrovského Slovenského povstania Viliam Šulek (200 rokov)
- 2. 2. 1885 sa ustanovila banka Tatra v Turč. Sv. Martine (140 rokov)
- 9. 2. 1845 bolo v Sobotišti založené prvé úverové družstvo (180 rokov)
- 23. – 25. 2. 2005 v Bratislave sa konal Slovakia Summit 2005, stretnutie George W. Busha a Vladimira Putina (20 rokov)
- 28. 2. 1875 sa narodil hudobný skladateľ Viliam Figuš-Bystrý (150 rokov)
- 5. 3. 1755 sa narodil katol. farár, spisovateľ Jozef Ignác Bajza (270 rokov)
- 31. 3. 1995 pápež zriadil v Košiciach 2. cirkevnú metropolu (30 rokov)
- 6. 4. 1875 zrušilo ministerstvo vnútra Maticu slovenskú (150 rokov)
- 3. 5. 1960 bolo založené Európske združenie voľného obchodu (EZVO; 65 rokov)
- 4. 5. 1895 sa narodil maliar, grafik Mikuláš Galanda (130 rokov)
- 8. 5. 1945 sa skončila 2. svetová vojna (80 rokov)
- 13. 5. 1795 sa narodil etnograf, slavista Pavol Jozef Šafárik (230 rokov)
- 29. 5. 1825 sa narodil historik, redaktor Michal Chrástek (200 rokov)
- 29. 5. 1925 sa narodil historik, prekladateľ Ján Sirácky (100 rokov)
- 29. 5. 1975 zvolili poslanci FZ Gustáva Husáka prvý raz za prezidenta ČSSR (50 rokov)
- 17. 6. 1905 sa narodil politik, predseda SNR Jozef Lettrich (120 rokov)
- 26. 6. 1945 Česko-Slovensko podpísalo Chartu OSN (80 rokov)
- 28. 6. 1905 sa narodila poetka Mária Rázusová-Martáková (120 rokov)
- 29. 6. 1985 Európska rada prijala európsku vlajku ako oficiálne logo EHS (40 rokov)
- 30. 6. 1995 pápež Ján Pavol II. pricestoval na návštevu Slovenskej republiky (30 rokov)
- 1825 začali vydávať Slowár Antona Bernoláka (200 rokov)

Informačný bulletin

Vydala

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Námestie Alexandra Dubčeka 1
812 80 Bratislava 1
www.nrsr.sk

Pripravil Parlamentný inštitút K NR SR

 parlamentny_institut

Text a obrazový materiál

JUDr. Dana Bušíková
Ing. Martina Hogenová
RNDr. Katarína Kubišová
JUDr. Helena Latáková
Ing. Veronika Lipková
PhDr. Ivana Martinkovičová
Mgr. Dominika Pazderová
PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD.
Peter Plenta, PhD.
Mgr. Pavol Urbánek

Grafická a redakčná úprava: Mgr. Dominika Pazderová,
PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD.

Vydavateľ
Kancelária Národnej rady
Slovenskej republiky

Adresa
Národná rada Slovenskej republiky
Námestie Alexandra Dubčeka 1
812 80 Bratislava 1

Kontakt
pi@nrsl.sk

Web
www.nrsl.sk